

FARSUND KOMMUNE
Postboks 100
4552 FARSUND

Dato: 06.12.2024
Vår referanse: 24/31699-4
Deres referanse:
Saksbehandler: Bård Andreas Lassen

Invitasjon til deltakelse i regional elgbeitetaksering i Agder 2025

Agder fylkeskommune inviterer alle kommunene i Agder til å delta i regional elgbeitetaksering i 2025. Takseringen vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for videre elgforvaltning på kommunalt og regionalt nivå. Det legges opp til at kommunene dekker 25 % av kostnadene, mens resten dekkes fylkeskommunen og statlig viltfond. Vi ber om tilbakemelding innen 1. februar på om kommunen vil være med i prosjektet.

Bakgrunn

Elgbestanden i Agder sliter med lave slaktevekter og dårlig kalveproduksjon. Slaktevektene er blant de laveste i landet, og det produseres færre kalver pr. elgku enn i de fleste andre fylker. Årsaken til dette er sammensatt, men trolig har både klimaendringer, beitekvalitet, konkurranse fra hjort, moderne former for skogsdrift, menneskelig forstyrrelser og sykdom betydning.

En rekke fagrapporter peker på at langvarig overbeite og begrensninger i elgens tilgang på kvalitetsmat er en av hovedårsakene til dagens situasjon. Det har rett og slett vært for mye elg i forhold til tilgangen på kvalitetsmat. Anbefalingene har derfor vært å redusere antall elg til et bærekraftig nivå der bestandsstørrelsen er tilpasset beitegrunnet.

Med bakgrunn i faglige anbefalinger har antall elg bevisst blitt redusert kraftig gjennom jakt siden 1990-tallet. Målet med dette har vært å bedre situasjonen. Enn så lenge er det likevel få tegn til bedring i slaktevekter og produktivitet. Betyr det at beitetilgangen ikke har så mye å si likevel? Neppe.

Den regionale elgbeitetakseringen i 2021 (vedlegg 1) viste at beitetrykket på elgens viktigste beiteplanter fremdeles var høyere enn det som anses som bærekraftig. 77 prosent av områdene som ble undersøkt, hadde overbeite på enten furu, bjørk eller de viktige ROS-artene (rogn, osp og selje). Beitetrykket så samtidig ut til å være høyere i gamle Aust-Agder enn i gamle Vest-Agder. For kommunene i gamle Vest-Agder viste tallene at beitetrykket på furu og ROS-artene hadde økt med henholdsvis 5 og 6 prosent siden forrige taksering i 2017. Dette sammenfalt med at tettheten av elg hadde hatt en forsiktig økning i samme periode. Bestandskondisjonen hadde på sin side hatt en svak negativ utvikling i samme periode.

Til tross for dette tar stadig flere jegere til orde for at de vil se mer elg i skogen og ha flere elg å jakte på. Flere jaktlag har valgt å droppe jakta for å øke elgbestanden, og flere steder felles det

Besøksadresse:
,
Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:

E-post:

Org.nr.:
921 707 134
Nettsted:
Web

færre elger enn anbefalt. Konsekvensen av dette er at vi nå ser tendenser til at elgbestanden er i ferd med å øke igjen. Er det smart dersom målet er høyere slaktevekter og flere kalver? Svaret på det er nok dessverre nei.

De faglige anbefalingene er å holde bestanden på dagens nivå inntil man ser bedringer i slaktevekter og produktivitet. Først da kan elgbestanden gradvis økes dersom beitetilgangen tillater dette. Dette forutsetter at man har kunnskap om både status i beitetilgangen og endringer i beitetrykk over tid. Lange tidsserier med beitetakseringer er i den sammenhengen det beste verktøyet vi har.

Igangsettelse av regional elgbeitetaksering i 2025

Fylkesutvalget i Agder fylkeskommune vedtok 21.11.2024 at det skal gjennomføres en ny regional elgbeitetaksering for hele Agder i 2025. Prosjektet antas å ha en ramme på ca. 1,65 millioner kroner dersom alle kommunene deltar. Det legges opp til samme type finansieringsplan som ved forrige taksering i Agder. Dette innebærer at kommunen og fylkeskommunen dekker 25 % hver, mens resterende 50 % dekkes av statlige viltfondsmidler som fylkeskommunen forvalter.

Prosjektets innhold

Prosjektet blir et samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen og eventuelt andre interessenter. Fylkeskommunen engasjerer ekstern konsulent til utvelgelse av bestand, gjennomføring av selve takseringen, skrive rapport med resultater og komme med anbefalinger for videre forvaltning. Takseringen vil skje etter standardisert metodikk (overvåkningstakst etter Solbraametoden) der man undersøker siste års beiting på årsskuddene hos indikatorarter (furu, bjørk, rogn, osp, selje og gran). Takseringene gjennomføres på utvalgte bestand med ungskog (hogstklasse 2). Bestandsutvalget gjøres av konsulent ved å plukke tilfeldige bestand fra skogbruksplaner. Utvalget kvalitetssikres av kommunene.

I elgbeitetakseringer er det slik at jo flere bestand som undersøkes, desto bedre og mer troverdige blir resultatene. Samtidig vil prisen øke med antall bestand. Ut fra kostnadshensyn er det derfor viktig å finne ut hva som er godt nok. I forbindelse med den regionale beitetakseringen i 2021 ble tre ulike modeller vurdert. Ut fra en samlet vurdering av kvalitet opp mot kostnad valgte fylkeskommunen, i samråd med viltansvarlige i kommunene, et mellomalternativ som innebærer en tetthet på ca. 12 500 dekar med produktiv skog pr. taksert bestand. Dette gav 539 takserte bestand i fylket – noe som vil gi et tilstrekkelig godt bilde av elgbeitesituasjon på fylkesnivå og til dels på kommunenivå. I tillegg er det fornuftig å bruke mest mulig lik metodikk når man skal sammenligne resultater fra de ulike takseringene.

Fylkeskommunen vil stå for prosjektledelse og gjennomføring av anbudskonkurranse blant aktuelle tilbydere. Utover dette vil det være nødvendig at kommunene bidrar med lokalkunnskap, godkjenning av konsulentens forslag til bestand som skal takseres, samt nødvendig kontakt med grunneiere.

Hva vil det koste for kommunen?

Takseringen skal gjennomføres av innleid konsulent. I oppdraget som lyses ut, tar vi utgangspunkt i samme antall bestand pr. kommune som i 2021. Endelig opplegg fra konsulent vil imidlertid kunne avvike noe fra dette som følge av faglige vurderinger.

Antall bestand og estimerte kostnader pr. kommune står i tabell 1 på neste side. Kostnadsestimatet tar utgangspunkt i prisene fra 2021 med tillegg for lønns- og prisvekst siden den gang. Dette gjør at det er noe usikkerhet rundt hva endelig kostnad vil bli. Endelig pris vet vi først etter at anbudskonkurransen er gjennomført.

Som i 2021 legge vi opp til at hver enkelt kommune på eget initiativ kan bestille taksering av tilleggsbestand etter egen opsjonspris.

Tabell 1 Antall bestand som foreslås taksert i hver kommune (samme som i 2021), areal pr. bestand samt estimert kostnad for kommunen. I Bykle kommune vil det som i 2021 være en bestandsuavhengig takst.

Kommune	Antall bestand som skal takseres	Tellende elgareal per bestand (daa)	Produktiv skog per bestand (daa)	Estimert kostnad for kommunen (kr)
Arendal	15	12694	10838	11 500
Birkenes	36	18412	12176	27 600
Bygland	19	34396	11907	14 600
Bykle*	5			3 900
Evje og Hornnes	24	22068	12230	18 400
Farsund	10	22650	8837	7 700
Flekkefjord	17	26332	11819	13 100
Froland	41	14939	10796	31 400
Gjerstad	18	24767	12381	13 800
Grimstad	15	16168	11032	11 500
Hægebostad	15	25976	8560	11 500
Iveland	15	16193	12435	11 500
Kristiansand	34	14597	12323	26 100
Kvinesdal	20	33811	12007	15 400
Lillesand	10	10888	11780	7 700
Lindesnes	48	17865	12388	36 800
Lyngdal	27	21242	12391	20 700
Risør	15	9810	8208	11 500
Sirdal	20	35058	3681	15 400
Tvedestrand	15	12857	10225	11 500
Valle	15	35002	7653	11 500
Vegårshei	22	14477	12392	16 900
Vennesla	22	16134	11939	16 900
Åmli	46	23747	12368	35 300
Åseral	15	33648	8580	11 500
Sum	539	23951	12517	413 700

Blir resultatene gode nok?

For å få statistisk sikre resultater på kommunenivå, anbefaler metodikken at man har minst 30–35 undersøkte områder (bestand) pr. kommune. Så mange bestand vil koste mye. I forbindelse med takseringen 2021 valgte fylkeskommunen, i samråd med kommunene, å gå ned på antall takserte bestand i hver kommune. Dette innebærer at fem kommuner får 30 bestand eller mer, fem kommuner får mellom 20 og 29 bestand, mens resterende kommuner får mellom ti og 19 bestand. Fylkeskommunedirektøren mener likevel at modellen vil gi et godt bilde på regionnivå, og et tilstrekkelig godt bilde for de aller fleste kommuner. Denne vurderingen ble også gitt tilslutning av fagkonsulentene som gjennomførte takseringen i 2021.

Er det behov for ny taksering i Agder allerede?

En beitetaksering gir et øyeblikksbilde for hva som er situasjonen for elgbeitet på det tidspunktet takseringen skjer. En enkeltstående taksering sier imidlertid ingenting om beitesituasjonen er i ferd med å bli bedre eller dårligere. Først ved gjentatte takseringer over tid, vil vi kunne se på utvikling i beitesituasjonen og hvorvidt endringer i f.eks. bestandsstørrelse har hatt effekt. Metodikken anbefaler at takseringene gjentas hver 3.–6. år avhengig av hvordan elgbestanden utvikler seg. For Agder er det anbefalt å gjennomføre taksering hvert 4. år.

Tilbakemelding om deltakelse i prosjektet

Som grunnlag for anbudskonkurransen må vi vite hvilke kommuner som vil være med i den regionale elgbeitetakseringen. Vi ber derfor om en tilbakemelding innen **1. februar 2025** på om kommunen er interessert i å være med i prosjektet med bakgrunn i de rammene som er skissert i dette brevet. Svar kan sendes til postmottak@agderfk.no.

Spørsmål

For spørsmål om prosjektet, ta kontakt med Bård Andreas Lassen.

Bard.Andreas.Lassen@agderfk.no, tlf. 99 64 07 39.

Vi inviterer alle viltansvarlige i kommunene til digitalt informasjonsmøte 17. desember kl. 09.00. Invitasjon kommer på epost.

Med hilsen

Bård Andreas Lassen
Rådgiver
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Mottakere: ARENDAL KOMMUNE
BYGLAND KOMMUNE
BIRKENES KOMMUNE
BYKLE KOMMUNE
EVJE OG HORNNES KOMMUNE
FARSUND KOMMUNE
FLEKKEFJORD KOMMUNE
FROLAND KOMMUNE
GJERSTAD KOMMUNE
GRIMSTAD KOMMUNE
HÆGEBOSTAD KOMMUNE
IVELAND KOMMUNE
KRISTIANSAND KOMMUNE
KVINESDAL KOMMUNE
LILLESAND KOMMUNE
LINDESNES KOMMUNE
LYNGDAL KOMMUNE
RISØR KOMMUNE
SIRDAL KOMMUNE
TVEDESTRAND KOMMUNE
VALLE KOMMUNE
VEGÅRSHEI KOMMUNE
VENNESLA KOMMUNE
ÅMLI KOMMUNE
ÅSERAL KOMMUNE